

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ**  
**ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

XI ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ  
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ДОСЯГНЕННЯ  
ТЕОРІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ»**

Посвідчення про реєстрацію в УкрІНТЕІ № 540 від 08.10.2024 р.

**м. Полтава, 21 листопада 2024 р.**

*Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів  
Полтавського державного аграрного університету  
(протокол № 3 від 21.11.2024 р.).*

**Редакційна колегія:**

- **Безкровний О. В.**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Аранчій В. І.**, к. е. н., професор, перший проректор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Рудик В. К.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»;
- **Бражник Л. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зайцев Ю. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу та фінансів Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;
- **Аранчій Д. С.**, к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 21 листопада 2024 року). Полтава : ПДАУ, 2024. 449 с.

У збірнику надруковані матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

*Посвідчення ДНУ УкрІНТЕІ №540 від 08 жовтня 2024 року*

*Дорошенко Ольга Олександрівна,  
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,  
банківської справи та страхування;  
Черевко Ігор Ігорович,  
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня;  
Грек Григорій Васильович,  
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня  
Полтавський державний аграрний університет*

## **ОПЕРАЦІЙНИЙ ЛЕВЕРЕДЖ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В УПРАВЛІННІ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА**

Актуальність управління прибутком підприємства є надзвичайно високою, оскільки прибуток є основним показником фінансової ефективності підприємства і безпосередньо впливає на його стабільність та розвиток.

Операційний леверидж (операційний важіль) – це фінансовий показник, що характеризує ступінь чутливості операційного прибутку (ЕВІТ – Earnings Before Interest and Taxes) до змін у обсягах продажу підприємства. Він вказує, на яку величину зміниться прибуток підприємства в результаті змін в обсязі продажу, тобто показує вплив фіксованих витрат на прибутковість [2].

Розрахунок операційного левериджу здійснюється за нижче поданою методикою [2; 3]:

$$OL = \frac{TCM}{\Pi}, \quad (1)$$

де OL – операційний леверидж (operating leverage);

TCM – загальний маржинальний дохід (total marginal revenue);

FC – постійні витрати (fixed costs).

$$E_{OL} = \frac{TFC+P}{P} = 1 + \frac{TFC}{P}, \quad (2)$$

де  $E_{OL}$  – ефект операційного левериджу;

TFC – постійні витрати (total fixed costs);

P – прибуток від операційної діяльності (profit).

$$E_{OL} = \frac{\Delta P}{\Delta I}, \quad (3)$$

де  $\Delta P$  – зміна прибутку, %;

$\Delta I$  – зміна доходу від операційної діяльності (income), %.

Це означає, що якщо зростання обсягів продажу на 3 % призводить до зростання ЕВІТ на 6 %, операційний важіль буде рівний 2. Чим вищий операційний важіль, тим більша чутливість прибутку до змін в обсягах продажу.

Значення операційного левериджу в управлінні прибутком підприємством зображено в табл. 1.

**Операційний важіль в системі управління прибутком підприємства**

Завдання	Зміст
Розуміння впливу змін обсягів продажу на прибуток	Операційний важіль дозволяє оцінити, як зміни в обсязі продажу впливають на операційний прибуток підприємства. Якщо компанія має високий операційний важіль, навіть незначне збільшення обсягів продажу може призвести до значного зростання прибутку, оскільки більшість витрат підприємства є фіксованими і не залежать від обсягів продажу. У таких умовах додатковий прибуток від зростання продажів потрапляє безпосередньо в чистий прибуток.
Оптимізація структури витрат	Операційний важіль допомагає визначити структуру витрат підприємства. Якщо підприємство має високу частку постійних (фіксованих) витрат, воно має великий операційний важіль. Це означає, що підприємство може отримати більший прибуток при збільшенні продажів, але в той же час воно може бути більш вразливим до зниження обсягів продажу, оскільки фіксовані витрати залишаються незмінними, навіть коли доходи падають. Управлінці повинні балансувати між фіксованими і змінними витратами для оптимізації цього важеля.
Прогнозування фінансових результатів	Знання рівня операційного важеля допомагає підприємствам прогнозувати, як зміни в обсягах продажу впливатимуть на їхній прибуток (оцінка доцільності введення нових продуктів чи послуг; прогнозування наслідків підвищення чи зниження цін на продукцію; рішення щодо розширення або скорочення виробничих потужностей).
Підвищення ефективності використання ресурсів	Операційний важіль дозволяє зрозуміти, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси. До прикладу компанія з високим операційним важелем може ефективніше використовувати свої активи і досягати високої рентабельності, навіть якщо обсяг продажу збільшується лише незначно. Це є ключовим фактором при прийнятті рішень щодо інвестицій в розширення виробництва або оптимізацію потужностей.
Управління фінансовими ризиками	Високий операційний важіль означає високий ризик, оскільки підприємство з великими фіксованими витратами буде стикається з більшими проблемами при падінні продажів. Операційний важіль є важливим інструментом для управління фінансовими ризиками, оскільки він допомагає передбачити потенційні зміни у прибутковості залежно від ринкових умов. Для зменшення ризику підприємства можуть бути використані стратегії для зниження фіксованих витрат або зменшення залежності від певних ринків.
Мотивація для збільшення обсягів продажу	Високий операційний важіль стимулює підприємства до активних зусиль у збільшенні обсягів продажу, оскільки збільшення доходу може привести до значного зростання операційного прибутку. Для цього компанія може застосовувати маркетингові стратегії, акції, знижки, розширення каналу збуту тощо.
Прийняття рішень щодо капіталовкладень	Підприємства з високим операційним важелем мають більшу здатність до збільшення прибутку через зростання продажів, але також мають вищий ризик. Це впливає на їхні рішення щодо інвестицій у нові проекти чи розширення бізнесу, оскільки такі підприємства повинні враховувати ризик значних коливань прибутку у разі змін обсягів продажу.

*Побудовано автором на основі [1; 2; 3].*

Таким чином, управління прибутком підприємства – це складний процес, який включає в себе різноманітні підходи, методи та інструменти для оптимізації прибутковості та фінансової стабільності компанії. Варто зауважити, що операційний важіль є важливим інструментом для управління прибутком підприємства. Високий операційний леверидж може призвести до значного зростання прибутку при збільшенні обсягу продажу, але також збільшує ризик збитків при падінні продажів. Це вимагає від керівництва ретельного управління витратами, оптимізації структури витрат та адаптації до змінних умов ринку.

### **Список використаних джерел:**

1. Добровольська О. В., Дуброва Н. П. Сутність операційного левериджу та методика його розрахунку. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 62. С. 124 – 128. URL : [http://bses.in.ua/journals/2021/62\\_2021/22.pdf](http://bses.in.ua/journals/2021/62_2021/22.pdf) (дата звернення: 21.10.2024).
2. Мазур О. Є. Операційний леверидж в управлінні прибутком аптечного підприємства. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. Том. 22. Вип. 1 (53). С. 116 – 127. URL : <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c76777e2-c248-4bba-85d1-9815b9d2fdd1/content> (дата звернення: 24.10.2024).
3. Parmakly D., Todorich L., Dudoglo T. Operational leveridge is an important economic indicator. *Економіка та управління АПК*. 2019. № 1. С. 11 – 120. URL : [https://econommeneg.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/economika/parmakly\\_d.\\_todorich\\_l.\\_dudoglo\\_t.\\_1-2019.pdf](https://econommeneg.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/economika/parmakly_d._todorich_l._dudoglo_t._1-2019.pdf) (дата звернення: 23.10.2024).

## ЗМІСТ

<i>Bobro N.</i> DIGITAL TRANSFORMATION OF UNIVERSITIES AS A WAY TO STRENGTHEN THE COUNTRY'S ECONOMIC SECURITY	3
<i>Kersys R., Pererva P.</i> PROSPECTS OF INVESTMENT ACTIVITY IN THE TRANSPORT INDUSTRY OF UKRAINE	5
<i>Kharytonchuk O., Levkovets N.</i> CHARACTERISTICS AND SIGNIFICANCE OF CYBER SPACE IN THE MODERN WORLD	8
<i>Klymenko K., Ukhnal N.</i> STRATEGIC GUIDELINES FOR IMPLEMENTING SUSTAINABILITY REPORTING BY ENTERPRISES IN UKRAINE	10
<i>Matviienko Y., Tsviliy S.</i> FORMATION OF HR STRATEGY OF A TOURIST ENTERPRISE IN THE GLOBAL CONDITIONS OF BUSINESS DEVELOPMENT	12
<i>Murashko A., Tsviliy S.</i> MANAGEMENT OF STRATEGIC CHANGES OF TOURISM ENTERPRISES	15
<i>Rus'ev D., Tsviliy S.</i> PRODUCT POLICY MANAGEMENT SYSTEM OF AN INTERNATIONAL TOURISM BUSINESS COMPANY	17
<i>Teslia V., Tsviliy S.</i> DEVELOPMENT AND JUSTIFICATION OF THE MARKETING STRATEGY OF THE TOURIST ENTERPRISE	19
<i>Vizirenko N., Tsviliy S.</i> CONSUMER LOYALTY POLICY IN THE STRATEGIC MARKETING OF A TOURIST COMPANY	21
<i>Андрушкевич Н. В.</i> КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	23
<i>Антосюк В. Р., Капленко Г. В.</i> ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	25
<i>Бабенко О. О., Дорошенко О. О.</i> ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ	27
<i>Бабенко О. О.</i> СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ СПРОЩЕНОГО ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВА	31
<i>Бабенко О. О., Чумак В. Д.</i> ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ	34
<i>Барабаш Н. С., Скригун Н. П.</i> ЕВОЛЮЦІЯ КОНТЕНТ-МАРКЕТИНГУ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	36
<i>Барішева М. В., Попова М. Є., Терещенко Е. Ю.</i> ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ	38
<i>Бевза О. О., Табачук А. Я.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	40
<i>Білоус Р. П., Скиба Г. І.</i> АДАПТАЦІЯ ФІНАНСОВИХ СТРАТЕГІЙ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ ДО УМОВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: АНАЛІЗ ПРАКТИЧНИХ КЕЙСІВ	42

<i>Біль М. М., Войтович Н. Т.</i> ЗАЙНЯТІСТЬ МОЛОДІ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД ВІЙНИ: АНАЛІЗ, ВИКЛИКИ, МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ	44
<i>Більо І. О.</i> РОЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В БІЗНЕС-МОДЕЛЯХ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	47
<i>Богач О. В., Лабінцева О. П.</i> ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ	49
<i>Богданов В. В., Овсієнко Н. В.</i> ВІДМІТНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ В ІТ-ГАЛУЗІ	51
<i>Богомол В. О., Лиженков В. Г., Безкровний О. В.,</i> ВПЛИВ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ НА ПРОЦЕС ОПОДАТКУВАННЯ	54
<i>Бондаренко А. В., Тимошенко М. В.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ НЕПРАЦЮЮЧИХ КРЕДИТІВ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ	56
<i>Борисенко Д. В., Борисенко В. О.</i> МІНІМІЗАЦІЯ ВИТРАТ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ОПТИМАЛЬНОГО СКЛАДУ ТЕХНІКИ І ТЕХНОЛОГІЇ НА ОСНОВІ МОДЕЛЮВАННЯ	59
<i>Борисова С. Є., Ростова Д. А.</i> ФОРМУВАННЯ НАПРЯМІВ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	61
<i>Бражник Л. В., Тім Ю. Л., Лопатка М. О.</i> ЗНАЧЕННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА	63
<i>Бражник Л. В., Ковтун Л. А.</i> ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЗА РАХУНОК ОБЛІГАЦІЙ	65
<i>Бразілій Н. М.</i> ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК: НОВІ ВИМОГИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ	67
<i>Бреус С. В., Чайка А. В.</i> НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СИСТЕМИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ПОВНОМАСШТАБНОЮ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	69
<i>Бублик А. М.</i> ВПЛИВ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ НА РИНОК СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	71
<i>Бугайова В. С., Сергєєва О. С.</i> ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА СТІЙКІСТЬ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ	73
<i>Будякова О. Ю.</i> СТРАТЕГІЇ БІОЕКОНОМІКИ ДЛЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	75
<i>Бурмінова М. В., Бражник Л. В.</i> ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УКРАЇНІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА НАЦІОНАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ	77
<i>Бурмінова М. В., Тютюнник Ю. М.</i> ВПЛИВ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ БАНКІВ: НОВІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ	79
<i>Вакулович Е. С., Ткаченко І. П.</i> ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕТОРІВ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	82
<i>Винник В. В.</i> СУТНІСТЬ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: ОСНОВНІ АСПЕКТИ	84

<i>Винник В. В.</i> КЛАСИЧНА МОДЕЛЬ ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ	86
<i>Витоптова В. А.</i> ВИРОЩУВАННЯ БАВОВНИКУ В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	89
<i>Власюк А. Д., Граматович Ю. В.</i> РОЛЬ МОТИВАЦІЇ У ФОРМУВАННІ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ	92
<i>Волковський М. А., Попова О. Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	94
<i>Волощенко В. І.</i> ПРОБЛЕМАТИКА ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	97
<i>Гаврилів О. І.</i> АНАЛІЗ ДОХОДІВ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	100
<i>Гетманцева К. С., Сухорукова А. Л.</i> ГЛОБАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЕРСПЕКТИВИ FİNTECH-СЕКТОРУ В УКРАЇНІ	103
<i>Глум Д. В., Єрмолаєва М. В.</i> ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В СВІТЛІ НПСБО ТА МСБО	105
<i>Горулько Л. І., Бражчик Л. В.</i> РОЗВИТОК БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	107
<i>Горулько Л. І.</i> ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	109
<i>Горулько Л. І., Тютюнник Ю. М.</i> КРИТЕРІЇ ТА ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	111
<i>Давидова П. С.</i> СУЧАСНИЙ МАРКЕТИНГ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	113
<i>Давидчук К. С., Плекан М. В.</i> СТАЛІЙ РОЗВИТОК І ЗВІТНІСТЬ : ЯК ПІДВИЩИТИ ЕКОЛОГІЧНУ ТА СОЦІАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЧЕРЕЗ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК	115
<i>Дегтярьов С. О.</i> ВПЛИВ ІНДУСТРІЇ 4.0 НА СТРУКТУРУ, ФУНКЦІЇ ТА РИЗИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	118
<i>Добрусєв С. О., Ткаченко І. П.</i> АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ЗБОРУ ДАНИХ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	120
<i>Дорошенко А. П., Ковтун В. А., Оніщенко С. В.</i> УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КАПІТАЛУ В ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	123
<i>Дорошенко О. О., Кравченко С. А.</i> ФІНАНСОВІ РИЗИКИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	126
<i>Дорошенко О. О., Черевко І. І., Грек Г. В.</i> ОПЕРАЦІЙНИЙ ЛЕВЕРЕДЖ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В УПРАВЛІННІ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	128
<i>Дошчик Г. М.</i> BIG DATA IN THE COMPUTER GAME INDUSTRY	131
<i>Дуднік М. І., Крамаренко А. О., Пархоменко Р. М.</i> ІНВЕСТУВАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	134